

VARHANY

Jméno: _____

„ Flétna je píšťala, hoboj a klarinet také. Varhany – to je sto píšťal dohromady, a ještě víc.

Na flétnu či hoboj se fouká pusou, ale není na světě pusy, která by stačila na sto píšťal. Tohle musejí zastat měchy. Kdysi měly každé varhany takové šlapátko či houpačku. Varhaník si musel najít nějakého kluka, který si na tu šlapačku stoupl, houpal se na ní a ona hnala vzduch do měchů a z měchů do píšťal.

Dnes se už kluci nehoupou, tu práci za ně vyřídí elektřina. Varhany mají klávesy pro ruce a další, dlouhé a tlusté, pro nohy. Opravdu, na varhany se hraje rukama i nohama. A to ještě musí varhaník vědět, co s řadou tlačítek, které z nich stisknout, aby varhany zahučely jak bouře, nebo zas aby zašveholily jako ptačí zpěv.“

FISCHER, V. HURNÍK, I. *Od houslíček po buben*. 1.vyd Praha:Albatros,1987.

Zajímavost:

Nejvíce se varhany užívají v církevní hudbě – v kostele. Je to „královský nástroj“ Největší varhany v České republice najdete v Olomouci v kostele svatého Mořice - mají 5 manuálů, 1 pedálnici, 135 rejstříků a 10 400 píšťal

1. Kolika končetinami hraje varhaník na varhany ? _____

2. Do které skupiny hudebních nástrojů zařadíš VARHANY ?

a) strunné

b) dechové

c) bicí

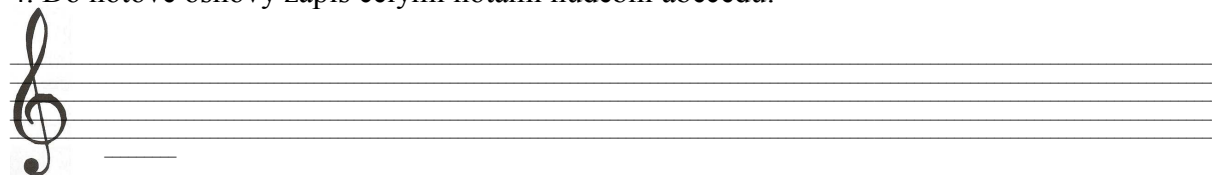
3. Co do řady nepatří? Vymaluj žlutě a řekni proč:

kytara	housle	buben	kontrabas
--------	--------	-------	-----------

forte	mezzoforte	varhany	pianissimo
-------	------------	---------	------------

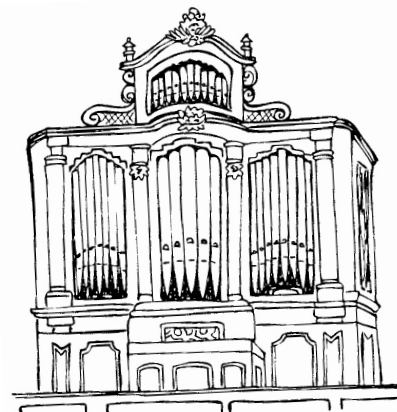
flétna	cimbál	trubka	pozoun
--------	--------	--------	--------

4. Do notové osnovy zapiš celými notami hudební abecedu:

5. Barevně podtrhni rýmy:

Pod klenbou starých zdí
 varhanní fuga zní
 a z píšťal velebných
 čas dávných věků dých.
 Poselství staletí
 chrámem se rozletí
 a z nitra kamení
 proud hudby pramení.

obr.1

FISCHER, V. HURNÍK, I. *Od houslíček po buben*. 1.vyd Praha:Albatros,1987

6. Jak se řekne jiným slovem:

chrám - _____

poselství - _____

z nitra - _____

klenba - _____

7. **FUGA** – název je z italštiny a znamená útěk
 - je to dvojhlasá až šestihlasá hudební skladba
 - nejznámější skladatel, který varhanní fugy skládal je Johan Sebastian Bach

8. Napiš, kde jsi slyšel hrát varhany:

---

obr.1

JAGLOVÁ,J *Učebnice hudební výchova pro 5.ročník* 1.vyd Brno:Nová škola ,2011.

VARHANY

Jméno: _____

„ Flétna je píšťala, hoboj a klarinet také. Varhany – to je sto píšťal dohromady, a ještě víc.

Na flétnu či hoboj se fouká pusou, ale není na světě pusy, která by stačila na sto píšťal. Tohle musejí zastat měchy. Kdysi měly každé varhany takové šlapátko či houpačku. Varhaník si musel najít nějakého kluka, který si na tu šlapačku stoupl, houpal se na ní a ona hnala vzduch do měchů a z měchů do píšťal.

Dnes se už kluci nehoupou, tu práci za ně vyřídí elektřina. Varhany mají klávesy pro ruce a další, dlouhé a tlusté, pro nohy. Opravdu, na varhany se hraje rukama i nohama. A to ještě musí varhaník vědět, co s řadou tlačítek, které z nich stisknout, aby varhany zahučely jak bouře, nebo zas aby zašveholily jako ptačí zpěv.“

FISCHER, V. HURNÍK, I. *Od houslíček po buben*. 1.vyd Praha:Albatros,1987.

Zajímavost:

Varhany byly dříve užívány hlavně v kostelech pro církevní hudbu.

Největší varhany v České republice najdete v Olomouci v kostele svatého Mořice:

mají 5 manuálů, 1 pedálnici, 135 rejstříků a 10 400 píšťal

1. Kolika končetinami hraje varhaník na varhany ? **čtyřmi**

2. Do které skupiny hudebních nástrojů zařadíš VARHANY ?

a) strunné

b) dechové

c) bicí

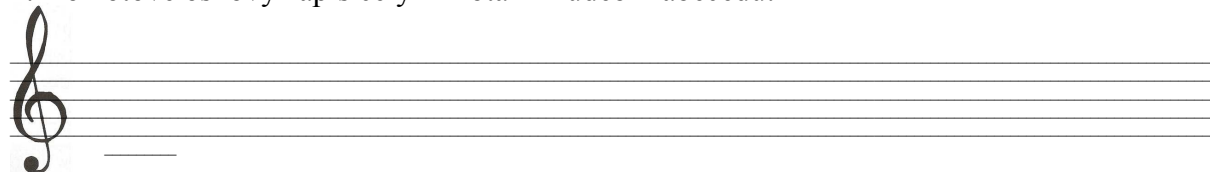
3. Co do řady nepatří? Vymaluj žlutě a řekni proč:

kytara	housle	buben	kontrabas
--------	--------	--------------	-----------

forte	mezzoforte	varhany	pianissimo
-------	------------	----------------	------------

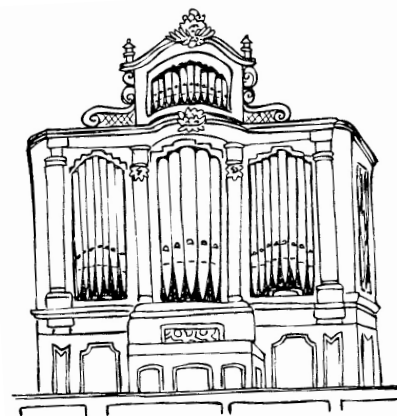
flétna	cimbál	trubka	pozoun
--------	---------------	--------	--------

4. Do notové osnovy zapiš celými notami hudební abecedu:

5. Barevně podtrhni rýmy:

Pod klenbou starých zdi
 varhanní fuga zní
 a z píšťal velebných
 čas dávných věků dých.
 Poselství staletí
 chrámem se rozletí
 a z nitra kamení
 proud hudby pramení.

obr.1

FISCHER, V. HURNÍK, I. *Od houslíček po bubny*. 1. vyd Praha: Albatros, 1987

6. Jak se řekne jiným slovem:

chrám – **kostel**

poselství – **zpráva, novina**

z nitra - **zevnitř**

klenba - **strop**

7. **FUGA** – název je z italštiny a znamená útěk
 - je to dvojhlasá až šestihlasá hudební skladba
 - nejznámější skladatel, který varhanní fugy skládal je Johan Sebastian Bach

8. Napiš, kde jsi slyšel hrát varhany:

V kostele o Vánocích, na výchovném koncertě, v televizi, v hodině hudební výchovy, ...

obr.1

JAGLOVÁ, J. *Učebnice hudební výchova pro 5.ročník* 1.vyd Brno: Nová škola, 2011.

vytvořila: Mgr. Gabriela Kovářová